

סמכותם של נבחרים הצבור

העובדות:

החבר א. תבע לדין תורה את ועד הכפר על דבר שלא הורו למנהל החשבונות לערך חשבון לכל חבר עבור משלוח הקלימנטיות בשנה שעברה לפי המחיר שהיה אז בשוק בזמן המשלוח, אלא עשו מחיר אחיד, ואם כי הדבר אושר באסיפת חברים, לדעתו החברים לא הבינו את היקף הבעיה, ועוד טוען שבכלל אין לוועד סמכות בדברים כאלה, זה גזל להפסיד לחבר את המגיע לו. תשובת נציגי הועדה: החברים באסיפה הבינו במה מדובר והיות ואנו אגודה שיתופית חייבים אנו לנהוג בהתאם להחלטות המתקבלות אפילו אם מישהו מפסיד לפעמים. עד כאן תורף הטענות.

לפי בקשתי בישיבה הראשונה הועבר הנושא לדיון חוזר באסיפה ושוב הוחלט ברוב קולות שישאר מחיר אחיד לגבי השנה שעברה. אם כן נשאר לנו לברר אם לפי דין תורה יש סמכות לוועד או לא.

א) יש לברר האם אפשר לטעון על חברים שמצביעים באסיפה, שהם לא הבינו, בו בזמן שהדברים יכולים להיות גם לחובתם.

בחור"מ סי' מ"ה ס"ג: הודאה בחתם ידו והשטר בגופן של עכו"ם והדבר ברור שאינו יודע לקרות, ויש עדים שחתם עד שלא קראו, מ"מ מתחייב הוא בכל מה שכתוב בו; דין זה מובא ללא כל חולק.

ההסבר הוא היות והוא סמך על נאמנותם של אחרים (הסופר והעדים) אזי אנו סהדי שהאדם מתחייב בלב שלם, ולכן נראה שהוא הדין באסיפה שאפילו אם נניח שהמצביע לא הבין הדבר לאשורו אבל הוא הצביע, סימן לדבר שהנו מוכן לקבל על עצמו כל החיוב הנובע מאותה החלטה, ועל אף שלא היה בזה קנין, הדבר מפורש בספרי הפוסקים שבדבר של עסקי רבים לא זקוקים למעשה קנין (מרדכי ב"ב סי' תפ"א) ח"מ סי' קס"ג בסופו בהגהות רמ"א ומקורו מהא דב"ב ת:).

ב) הטענה השניה שאין לוועד סמכות בכלל בדבר זה.

גרסינו בב"ב ה: רשאים בני העיר להתנות על המדות ועל השערים ועל שכר הפועלים ולהסיע על קיצתן. ונחלקו הראשונים בביאור הקטע הזה כפי שזה מובא במרדכי ב"ב שני לשונות אליבא דר"ת, ללשון ראשון דר"ת דאית רוחא להאי ופסידא להאי. לשון אחרת סוברת שדוקא בהסכמת מולם או באי מחאתם, והנה הרמ"א מביא בסי' ב' בח"מ במצד המנהג רשאים זט"ה לנהוג בתקנה דאית בה רווחא להאי ופסידא להאי אם זהו מנהג קבוע בעיר

כמבואר בנו"ב ק' סי' כ' ונידון דידן היה נהוג שנים ההסדר של מחיר אחיד. וכן מובא בשו"ת ח"ס ק"ג דהמנהג למיזל בתר רובא ור"ת גם מודה דהולכים אחר המנהג על אף שזה לא לפי הדין וכן מבואר בקונטרס תיקון עולם (א' י"ז) בשם כמה אחרונים דהמנהג הוא דיש כוח ביד הראשים שהמחוס רבים עליהם מדעתם כלם לתקן תקנות אפילו במידי דר"ל ופסל"ה, ועל אף שלא כלם באו לאסיפה זה לא מגרע את החלטת המצביעים, דיש בתשובת רשב"א הסכמת רוב מחייבת המיעוט בין שהיו שם ובין שלא היו (כזבא ברבינו ירוחם ובשו"ת מהר"ם אלשיך ו"ט) וכן בח"ס ס"י קנ"ז וע"ה, דאם הכריוו בעיר ייבא כל הציבור לאסיפה ולא בא רק חלק, אלה שלא באו — כמי שמבטלים דעתם לדעת אותם שבאו. כל זה היה אמור אילו נידון דידן היה נכנס בגדר ר"ל ופסל"ה, אולם אם נתבונן זה לא שייך לזה, בתיקון עולם (א' ט"ז) כתב דהיכא דשכיח ריוח לזר שמפסיד עתה והפסיד לזה שמרויח עתה שפיר יכולים לתקן ולא הוי בכלל ר"ל ופסל"ה אבל היכא דלפנינו הריוח ידוע לזה וההפסד לזה ולא שכיח שישתנה הדבר בזה הוה ר"ל ופסל"ה אף דלפעמים ע"ד המיעוט יודמן להיפך. וכן כתב בשו"ת דברי ריבנות, דבריוח והפסד מתחלף יכולים הרוב לכופ המיעוט לכולי עלמא.

ונחזה אגן דבנידון דידן בשעת ההצבעה הרי אי אפשר לדעת מי יגרום לו ריוח או הפסד לכך הרי שנידון זה לא נכנס בכלל ר"ל ופסל"ה ויכולים לתקן אליבא דכולי עלמא.

אמנם ההסבר שבגללו עשו את המחיר אחיד אינו משכנע שראוי לנהוג ככה, דלכאורה נראה שרצוי יותר שכל חבר יקבל את המחיר של תוצרתו בהתאם למחיר שהיה בזמן השווק, וכן נכון ונאה שהחליטו מכאן ולהבא לבטל את מחיר האחיד, אולם במה שנוגע לעבר הרי תקנתם קיימת כפי שבררנו, ואפילו אם היתה מחלוקת בדבר המוחזק היה יכול לטעון קים לי ואין להוציא מידו. כמו כן החברים כאן הם אגודה שיתופית וחייבים ביותר ללכת לפי הכרעת הרוב אם הדבר אינו נוגד דין תורה.

ולכן הסיכום הוא כזה:

אין לבטל החלטת הועד שהסתמך על הכרעת הרוב באסיפה, בנוגע להנהגת מחיר אחיד בשנה שעברה.